

Dosarul nr. 3ra-214/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (G. Stratulat)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Negru, E. Palanciuc și A. Malîi)

ÎNCHEIERE

6 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria mun. Chișinău,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului municipal Chișinău, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Vitra” cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 5 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Consiliul municipal Chișinău, fiind menținută hotărârea din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus cerere de chemare în judecată la 15 martie 2018 împotriva Consiliului municipal Chișinău, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Vitra” cu privire la contestarea actului administrativ.

Reclamantul în motivarea pretențiilor a indicat că prin decizia Consiliului Municipal Chișinău, nr. 15/21-10 din 22 decembrie 2017, „Cu privire la reperfectarea relațiilor funciare de arendă a unor loturi de pământ din str. Uzinelor, nr. 4 cu Societatea cu Răspundere Limitată „Vitra””, s-a decis reperfectarea relațiilor funciare de arendă cu Societatea cu Răspundere Limitată „Vitra”, a două loturi de teren situate pe str. Uzinelor, nr. 4, cu suprafața de 0,6096 ha și respectiv, lotul nr. 2, cu suprafața de 0,1339 ha.

S-a specificat că Oficiul Teritorial Chișinău, al Cancelariei de Stat, în corespundere cu prevederile Legii privind administrația publică locală, a supus controlului obligatoriu de legalitate decizia menționată și a constatat că aceasta a fost adoptată contrar Legii.

Prin notificarea nr. 1304/OT4-131 din 26 ianuarie 2018, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, a solicitat Consiliului municipal Chișinău

abrogarea parțială, în termen de 30 de zile, a actului administrativ considerat ilegal, iar până la depunerea cererii de chemare în judecată, autoritatea publică pârâtă, nu a adoptat nici o decizie cu privire la examinarea notificării înaintate.

Reclamantul a precizat că administrația publică locală la emiterea actului administrativ contestat, nu a ținut cont de prevederile Legii nr. 91 din 5 aprilie 2007, în sensul respectării procedurii de dare în arendă a terenurilor, prin organizarea licitației.

Totodată s-a specificat că organizarea și desfășurarea licitației este condiționată de prioritatea prețului maxim propus, iar organizarea licitației, presupune liberul acces și egalitatea tuturor doritorilor de a obține dreptul la arendarea bunurilor proprietate publică a unității administrativ-teritoriale.

Consideră reclamantul că la adoptarea deciziei, Consiliul municipal Chișinău, nu a ținut cont de prevederile Legii cu privire la actele normative ale Guvernului și ale autorităților administrației publice centrale și locale, care stabilesc că actele normative ale autorităților administrației publice centrale și locale, trebuie să corespundă întocmai prevederilor constituționale, legilor precum și hotărârilor și ordonanțelor de guvern.

A solicitat Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, anularea parțială a Deciziei Consiliului Municipal Chișinău, nr. 15/21-10 din 22 decembrie 2017, „Cu privire la reperfectarea relațiilor funciare de arendă a unor loturi de pământ din str. Uzinelor, nr. 4 cu Societatea cu Răspundere Limitată „Vitra”, în partea ce vizează transmiterea în arendă a terenului cu suprafața de 0,1339 ha, vizat în pct. 1 din decizia contestată.

Prin hotărârea din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de către Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului municipal Chișinău, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Vitra” cu privire la contestarea actului administrativ. A fost anulată decizia Consiliului municipal Chișinău, nr. 15/21-10 din 22 decembrie 2017, „Cu privire la reperfectarea relațiilor funciare de arendă a unor loturi de pământ din str. Uzinelor, nr. 4 cu Societatea cu Răspundere Limitată „Vitra”, în partea ce ține de transmiterea în arendă a terenului cu suprafața de 0,1339 ha, vizat în pct. 1 al deciziei (f.d. 29, 36-41).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a considerat că probele anexate la dosar justifică pretențiile invocate în acțiune.

Manifestînd dezacord față de hotărârea primei instanțe, Consiliul Municipal Chișinău la 14 septembrie 2018, a contestat-o cu apel solicitînd casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea sa fie respinsă integral.

Prin decizia din 5 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Consiliul municipal Chișinău, fiind menținută hotărârea din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 60, 51-69).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că prima instanță a elucidat toate circumstanțele pricinii, a apreciat obiectiv și sub toate aspectele probele administrate la dosar și în consecință a fost emisă o soluție corectă.

Invocînd ilegalitatea deciziei instanței de apel, Consiliul municipal Chișinău și Primăria mun. Chișinău, la 2 ianuarie 2019, a contestat-o cu recurs solicitînd

admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului s-a invocat că atât instanța de apel, cât și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a cauzei, fiind încălcate normele de drept procedural și aplicate eronat normele de drept material.

Totodată, recurentul a accentuat că decizia Consiliului municipal Chișinău contestată este legală deoarece, a fost emisă de către un organ competent, conform legislației în vigoare, și cu respectarea procedurii stabilite.

Instanțele de judecată urmau să ea în considerație că reperfectarea relațiilor contractuale asupra unui teren municipal se efectuează prin întreprinderea unor măsuri din partea atât a beneficiarilor, cât și din partea administrației publice locale. Procedura legală de darea în arendă presupune în sine un proces complex.

Potrivit art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs constată că la dosar este atașată scrisoarea Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2018, prin care a fost expediată în adresa părților copia deciziei instanței de apel (f.d. 71), însă la dosar nu sunt anexate probe care ar certifica data recepționării de către recurent a copie deciziei recurate.

Prin urmare, Colegiul consideră că recursul a fost declarat în termen.

Copia recursului a fost expediată în adresa intimatului la 29 ianuarie 2019, însă pînă la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile invocate în recurs.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acestuia.

Examinând temeiurile de admisibilitate ale recursului în raport cu materialele cauzei civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor a verificat dacă recursul este formulat de persoana în drept să-l declare, dacă este depus în termen și dacă nu a fost examinat anterior, și a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în mod legal.

Materialele cauzei certifică faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

Audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, precum și având în vedere poziția formulată în referință, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, din următoarele considerente.

Ab initio, în conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se

invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. În cazul respectiv, judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

În același context, instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special, de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi auzit (a se vedea, de exemplu, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, parag. 39 – 40; *Lebedinski v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić v. Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În aceeași ordine de idei, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă sunt formulate suficient de clar și urmăresc protejarea interesului părții, dar și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și buneii-administrări a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Benjamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Erfar – Avef*, *ibidem*, parag. 41, *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Miessen*, *ibidem*, parag. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, parag. 36 – 37, *Sturm v. Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36).

Din perspectiva acestor drepturi garantate de Convenția Europeană, completul Colegiului de control judiciar își propune să verifice esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate, întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibilă cererea acestuia.

În speță, instanța observă că recurenții Consiliul municipal Chișinău și Primăria mun. Chișinău a criticat decizia Curții de Apel Chișinău din 5 decembrie 2018 în baza articolului 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, așa cum este prevăzut, în mod obligatoriu, la articolul 437 alin. (1), lit. f) din același cod.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată/procedura în ansamblu, reiese în mod cert că recurenții a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat detaliat.

Pe baza celor prezentate, completul Colegiului constată că observațiile recurenților Consiliul municipal Chișinău și Primăria mun. Chișinău nu dezvăluie nici o aparență a încălcării normelor de drept material sau procedural, dar nici a încălcării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, temeiurile inserate în cererea de recurs nu pot fi calificate ca esențiale și nu ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea de recurs spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. În mod corespunzător, punctele de vedere al recurenteii nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi „efectiv” (a se vedea, de exemplu, Petrovic v. Luxemburg, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, Sturm v. Luxemburg, ibidem, parag. 32).

Din aceste raționamente, instanța de judecată reține existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare situație, conjunctura stabilită mai sus confirmă lipsa unui formalism excesiv și respectarea unui raport rezonabil de proporționalitate dintre scopul urmărit și mijloacele folosite, iar, în opinia instanței, însăși substanța dreptului de acces la instanță nu a fost afectată.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de art. 6 parag. 1 din Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, inter alia, Helle v. Finlanda, 19 decembrie 1997, parag. 55; Latourniere v. Franța, 10 decembrie 2002, parag. 2; Hansen v. Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în prezenta cauză (a se vedea, mutatis mutandis, Kukkonen v. Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Benjamin Nersesyan, ibidem, parag. 23 – 24; Akaki Tchaghiashvili, ibidem, parag. 34 sau Papaioannou v. Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45).

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Consiliul municipal Chișinău și

Primăria mun. Chișinău nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 432, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă al RM, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria mun. Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Valeriu Doagă

judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu